

Toetsing GO Nettelhorsterweg N825

Nettelhorsterweg N825

Projectnummer: 205631
Datum: 13-12-2023
Projectleider: [REDACTED]
Opgesteld: [REDACTED]

Huidige situatie en ontwikkeling

Provincie Gelderland is voornemens om de N825 Nettelhorsterweg te verbreden op de locatie weergegeven in Afbeelding 1. Het gaat hierbij om de aanleg van landbouwpasseerhavens en de daarmee samenhangende verlegging van het fietspad aan de zuidzijde en het vergraven van sloten. Hiervoor is een provinciaal inpassingsplan (PIP) opgesteld, waarvan een deel van de werkzaamheden in een de groene ontwikkelingszone (GO) valt.

Om de werkzaamheden mogelijk te maken, is verbreding van het wegdeel nodig binnen de contouren van de Groene Ontwikkelingszone.

Omdat het hierbij gaat om verlies van areaal GO moet de ontwikkeling op dit perceel getoetst worden aan de 'Instructieregels bestemmingsplan Groene ontwikkelingszone' van de Omgevingsverordening Gelderland.

Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeleid. Voorliggende notitie gaat hier verder op in.

Afbeelding 1: Ligging van verbreding weg in GO-gebied (Provincie Gelderland, 2023)

Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Het Gelderse natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland (het NNN). Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming gelegen buiten de GNN.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In het GNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO zijn vastgelegd in de provinciale verordening van provincie Gelderland afdeling 2.6.1 en 2.6.2 (Provincie Gelderland, 2023). In Bijlage 2 zijn de relevante regels voor de GO opgenomen.

Gevolgen plangebied

Een deel van het plangebied en de directe omgeving maakt onderdeel uit van de GO. Met de voorgenomen ontwikkelingen kunnen op voorhand nadelige gevolgen op de kernkwaliteiten van de GO niet worden uitgesloten. Er is sprake van areaal verlies en een toename van verstoring.

Natuurregels GO

Als voor het uitvoeren van het project de bestemming moet worden aangepast voor een nieuwe ontwikkeling, dan gelden de regels uit de Gelderse Omgevingsverordening (artikel 2.52 lid 1).

Het project kan alleen maar doorgang vinden:

- de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt;
- en de samenhang niet verloren gaat.

Als het project door kan gaan moeten de overblijvende nadelige gevolgen op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang worden versterkt.

Het betreft hier uitbreiding van een bestaande functie in het gebied: uitbreiding/aanpassing van de weg.

Voor uitbreiding van bestaande functies (bijvoorbeeld bedrijven of wegen) moet de uitbreiding zodanig worden ingepast in het landschapstype, dat de kernkwaliteiten niet worden aangetast.

Natuurdoelen en -kwaliteit

De provincie Gelderland is onderverdeeld in deelgebieden. Voor elk deelgebied is een beschrijving van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van de GO. Bij de toetsing van de ontwikkeling zijn drie onderdelen van belang; kwaliteit, kwantiteit en samenhang. Kwaliteit gaat over het 'type' natuur. Kwantiteit gaat over de oppervlakte en samenhang gaat over versnippering van gebieden. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden kernkwaliteiten voor het plangebied moeten worden gespecificeerd. De kernkwaliteiten zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Kernkwaliteiten dienen door het bevoegd gezag te worden bepaald. Dit zijn de milieucondities die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur:

- ecologische samenhang;
- stilte;
- donkerte;
- openheid;
- en rust.

Kernkwaliteiten voor de omgeving

Vanuit de toelichting in de Omgevingsverordening beschouwt de provincie een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten:

- Een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bossen landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur.
- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de verschillende leefgebieden in delen van het GNN.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is.
- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).

- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming.
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting.
- Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

De verbreding van de weg valt onder deelgebied 1. Land van Bolksbeek en Berkel. De kernkwaliteiten van dit deelgebied zijn:

- Broekgebied, leefgebied voor amfibieën: boomkikker, kamsalamander en vissen, zoals de kleine en grote modderkruiper;
- Onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap;
- Leefgebied steenuil;
- Landschappelijk zijn vooral de essen van Gelselaar en Geesteren bijzonder;
- Heksenlaak bijzonder beekje in kwelrijk, weinig beekdal op de flank van de Lochemse Berg;
- Vochtige bossen op landgoederen in het Berkeldal.

Voor de Groene Ontwikkelingszone gelden de volgende, gelijke, ontwikkelingsdoelen natuur en landschap (omvorming, natuurontwikkeling):

- Ontwikkelen kwelgevoede natuur en ecologische structuren voor amfibieën: voortplantingswateren en kleinschalig gevarieerd landschap

Huidige GO binnen het plangebied

Het plangebied dat binnen GO ligt is weergegeven in afbeelding 1. Dit deel heeft momenteel geen kernkwaliteiten die behoren tot deelgebieden Land van Bolksbeek en Berkel. Het gebied waar de wegverbreding wordt uitgevoerd bestaat uit een berm en deel van een akker. De bomen vallen niet onder de GO.

In de ecologische quickscan van Eelerwoude van 2022 is geconcludeerd dat de bomen van het plangebied mogelijk een wettelijk beschermde functie hebben voor vogels en/of vleermuizen, echter maakt deze conclusie geen onderdeel uit van het toetsingsgebied van de GO (Eelerwoude, 2023).

Toetsing

Het uitgangspunt van GO is dat er geen nettoverlies aan kernkwaliteiten, voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang mag plaatsvinden, maar bij een ontwikkeling deze kernkwaliteiten worden versterkt. Deze drie kenmerken zijn landelijk aangegeven bij de beschrijving van de kwaliteit van GNN-gebieden. Op basis van deze drie aspecten wordt een beschrijving gegeven van de huidige situatie en kernkwaliteiten in het plangebied en het effect van de ontwikkeling op deze kernkwaliteiten.

Als de Groene ontwikkelingszone wordt versterkt op grond van artikel 2.52, eerste lid, onderdeel a van de omgevingsverordening, bevat het bestemmingsplan dat de activiteit of ontwikkeling mogelijk maakt een versterkingsplan, dat in ieder geval inzicht geeft in:

- hoe verzekerd is dat de versterking wordt uitgevoerd;
- hoe monitoring van en rapportage over de uitvoering van de versterking plaatsvinden;
- hoe de natuur wordt ingericht en beheerd gedurende de ontwikkeltijd;
- de locatie waar de nadelige gevolgen voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de Groene ontwikkelingszone optreden;
- en de locatie waarop de versterking plaatsvindt.

Areaal

Het onderdeel van het plangebied dat zich bevindt binnen het GO-plangebied, betreft slechts een klein onderdeel van het complete GO-Gebied, namelijk 465 m². Door de verbreding van de weg en het inpassen van een landbouwpasseerhaven gaat dit deel verloren. Dit is een fractie van het huidige areaal GO-gebied.

Kwaliteit

Zoals hierboven al vermeld heeft dit deel van het GO-gebied geen specifieke kernkwaliteiten die toe te schrijven zijn aan het deelgebied 1. Land van Bolksbeek en Berkel. Het betreft een deel van een berm en een akker. Het gebied is door de agrarische bestemming en door de ligging tussen de wegen in redelijk verstoord. Er is sprake van veel geluid op deze locatie.

Doordat het plangebied geen speciale kernkwaliteiten kent, heeft de ontwikkeling geen negatief effect op de kernkwaliteiten van deelgebied 1. Land van Bolksbeek en Berkel. De verstoring in het gebied neemt iets toe. Maar aangezien het plangebied geen specifieke functie heeft voor beschermde soorten en het gebied al veel verstoring kent, is een minimale verstoring niet relevant.

Samenhang

Het plangebied is gelegen aan de rand van de N825 en aan de rand van het GO gebied. De watergang die tussen de weg en het gebied ligt kan gedurende een gedeelte van het jaar dienst doen als blauwe ader waarlangs diverse soorten migreren. Deze watergang komt niet te vervallen, maar wordt verlegd. De functie blijft derhalve behouden.

Het plangebied ligt aansluitend aan de provinciale weg N825 op de grens van het GO gebied hierdoor heeft de verbreding, inpassing van de landbouwpasseerhaven en het verplaatsen van een gedeelte van het fietspad geen effect heeft op de samenhang van het GO gebied.

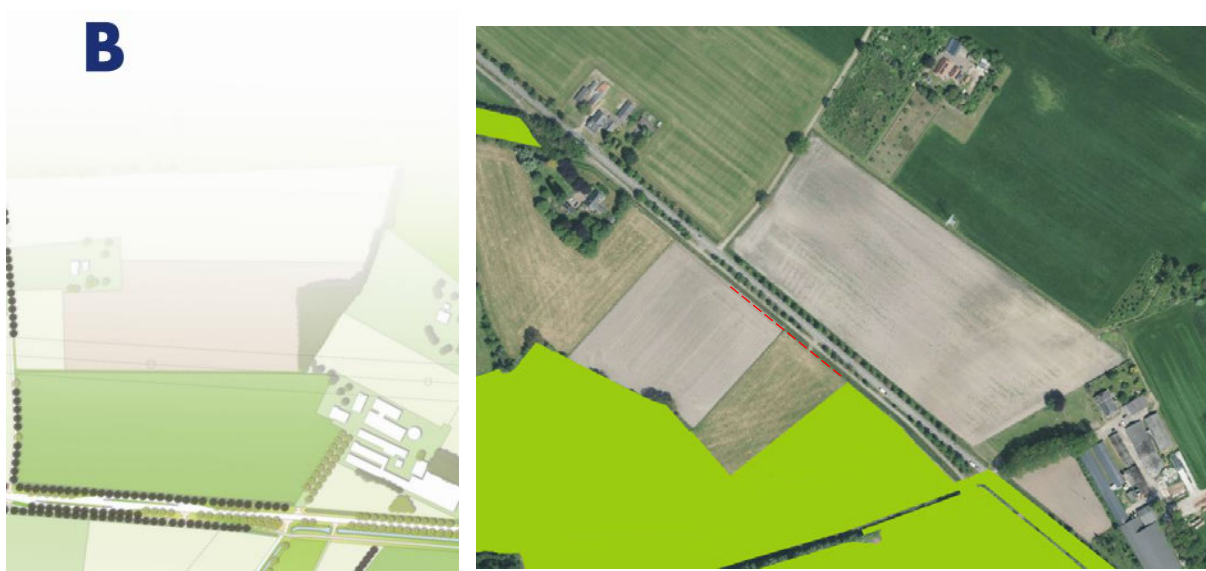
Versterking van de kernkwaliteiten

Voor de werkzaamheden is een landschapsplan opgesteld, waarin de versterkingen van het landschap worden beschreven. Dit plan kan worden gezien als versterkingsplan (Studio D, Gelders Genootschap, & Provincie Gelderland, 2019).

Om de kernkwaliteiten te versterken, worden er groenelementen geplant. Onderdelen van versterking van de kernkwaliteiten zijn:

- aanleggen van een dubbele bomenrij van 130 m lang en 5 meter breed (650 m²);
- bomenrijen langs de weg worden aangevuld met een onderbegroeiing van struiken.

Deze dubbele bomenrij met onderbegroeiing wordt aangelegd op deellocatie 1. Op kaart B in het versterkingsplan is dit terug te zien. Op afbeelding 2 staat een uitsnede van deze kaart.

Afbeelding 2: Links Uitsnede van kaart B uit het landschapsplan, waarin de aanleg van de dubbele bomenrij is terug te zien. (Studio D, Gelders Genootschap, & Provincie Gelderland, 2019). Rechterplaatje geeft het GO gebied weer grenzend aan de locatie waar de dubbele bomenrij wordt aangelegd (rode lijn). (Provincie Gelderland, 2023)

Deze dubbele bomenrij sluit aan op bestaande bomenrijen die in GO liggen. Ook is de bomenrij gelegen op korte afstand (175 meter) van de Ruinelaan, waar een mooie oude bomenlaan aanwezig is. Een onderdeel van het landschapsplan is het verhogen van de biodiversiteit door onder andere een variëteit aan beplanting aan te brengen. Bij nieuwe bomenrijen wordt uitgegaan van een mix van boomsoorten. Hierbij wordt gekozen voor inheemse streekeigen soorten.

GO rekentool

Het Verlies van 465 m² GO gebied en de beplanting als onderdeel van de versterkingsopgave is ingevuld in de door provincie Gelderland opgezette rekentool om te bekijken of de versterking voldoende is om het verlies aan areaal te compenseren.

De onderstaande stappen uitgevoerd:

- 1) Bepalen van verliesfactor 1: Er worden geen elementen weggehaald of een bepaald natuurdoeltype > Er treedt geen verlies van kernkwaliteiten op
- 2) A. Bepalen van Impactfactor 1: Er wordt verbreding aangelegd met inpassing van een landbouwpasseerhaven. Ingevuld is wegen middel 80-99 km/uur. Dit betreft een oppervlakte van 0,0465 ha.
B. Toeslagfactoren: Er is sprake van een Ecologische verbindingszone model Kamsalamander (EVZ) > Er is een impactfactor van 171
- 3) Bepalen versterkingsmaatregelen 1. Er wordt een dubbele bomenrij aangelegd van 650 m². > Er zijn 195 versterkingspunten

- 4) Bepalen versterking maatregel 2. Er wordt 650 m² aan kruidenvegetatie onder de bomen aangelegd. Dit kun je scharen onder een zoomvegetatie. > Er zijn 65 versterkingspunten
- 5) Balans = versterkingspunten – impactfactor = 89 punten

De berekening van de versterking GO is toegevoegd in Bijlage 1.

Conclusie volgende uit de rekentool

Met de aanleg van landschappelijke kernmerken langs de N825 zoals het aanleggen van een dubbele bomenrij in combinatie met een kruidenrijke vegetatie wordt voldoende versterking van de GO aangebracht. Dit betreft een versterking met 89 punten.

Het aanleggen van de dubbele bomenrij met onderbegroeiing draagt bij aan ontwikkeling van een kleinschaliger landschap. Door de onderbegroeiing en de beschutting van de bomen kunnen amfibieën en kleine zoogdieren hier schuilen en langs migreren. Daarnaast draagt dit bij aan de biodiversiteit van het gebied.

Conclusie

Door de verbreding van de weg gaat 465 m² GO-gebied verloren. Vanwege het ontbreken van de specifieke kernkwaliteiten en het behoud van de samenhang wordt het GO gebied niet verder negatief beïnvloed, echter gaat daarmee wel de potentie voor specifieke ontwikkeldoelen verloren. Ter compensatie wordt met het aanleggen van een dubbel bomenrij met onderbegroeiing voldoende gecompenseerd en zal de ontwikkeling juist bijdragen aan een versterking van het GO gebied 1. Deelgebied land van Bolksbeek en Berkel.

Borging

Het versterkingsplan wordt opgenomen als onderdeel van het PIP en daarmee worden de te nemen maatregelen betreffende de GO versterking geborgd. Daarnaast moeten afspraken worden gemaakt over het beheer van de bomen en de onderbegroeiing, zodat zowel verkeersveiligheid als de biodiversiteit is geborgd.

Monitoring

Aan de provincie zal jaarlijks worden gerapporteerd welke maatregelen uit dit versterkingsplan waar zijn uitgevoerd tot de gehele versterking is afgerond. Er zal gewerkt worden met een versterkingsmatrix gekoppeld aan een (digitale) kaart zodat zowel initiatiefnemer als provincie inzichtelijk heeft welke maatregelen op welk moment zijn uitgevoerd. Deze matrix en kaart worden jaarlijks voor 1 december aan de provincie ter beschikking gesteld.

Twee jaar en vijf jaar na afronding van de inrichting, zal een beoordeling van de natuurkwaliteit uitgevoerd worden, met als begrenzing de grenzen van de versterkingsmaatregelen. De beoordeling bestaat uit een gebiedsschouw door een onafhankelijke ervaren ecooloog. Er wordt bepaald of de bomen voldoende zijn aangeslagen en of er geen sterfte/uitval is opgetreden. Bevindingen worden bij iedere beoordelingsronde gerapporteerd. Hierbij worden ook adviezen gegeven voor aanpassingen van de inrichting of het beheer, indien dit noodzakelijk geacht wordt. Aanpassingen kunnen naar aanleiding van deze monitoring in overleg tussen provincie en vergunninghouder plaatsvinden.

Bibliografie

Eelerwoude. (2023). *Quickscan Wet natuurbescherming N825, Nettelhorsterweg*.

Esri. (2023). Opgehaald van <https://www.esri.nl/nl-nl/home>

Provincie Gelderland. (2023, 12 8). *Atlas kernkwaliteiten Groene ontwikkelingszone*. Opgehaald van Webappviewer:

<https:// gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ec1ecdbf259c42f7ba498e7a589b3aee>

Provincie Gelderland. (2023). *Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)*.

Studio D, Gelders Genootschap, & Provincie Gelderland. (2019). *Landschapsplan Nettelhorsterweg e.o.*

Bijlage 1 - Rekentool

Verliesfactor	
Verliesfactor 1	
Categorie	Er treedt geen verlies van kernkwaliteiten op
Totalen	
Totale oppervlakte (ha)	0,0000
Verliespunten	0
Impactfactor	
Impactfactor 1	
Categorie	Middel 80-99 km/uur
Basispunten per eenheid	3000
Aantal eenheden	0,0456
Toeslagfactoren	
Is er sprake van een nieuwe functie op deze locatie?	Nee
Is er sprake van open landschap?	Nee
Voor zover het gebied BUITEN open landschap ligt; Is er sprake van aardkundige waarden?	Nee
Is er sprake van een Ecologische verbindingszone (EVZ)?	Ja
Impactpunten	
Basis	137
Incl. toeslagen	171
Totalen	
Totale oppervlakte (ha), excl. windturbines	0,0456
Impactpunten	171
Versterkingsmaatregelen	
Versterkingsmaatregel 1	
Categorie	Laan (dubbele bomenrij)
Basispunten per eenheid	3000
Oppervlakte	0,065
Kortings- en toeslagfactor	
Is er sprake van een tijdelijke maatregel?	Nee
Draagt de maatregel bij aan een EVZ?	Nee
Versterkingspunten	
Basis	195

Incl. kortings- en toeslagfactor	195
Versterkingsmaatregel 2	
Categorie	Ruigteveld of -zoom
Basispunten per eenheid	1000
Oppervlakte	0,065
Kortings- en toeslagfactor	
Is er sprake van een tijdelijke maatregel?	Nee
Draagt de maatregel bij aan een EVZ?	Nee
Versterkingspunten	
Basis	65
Incl. kortings- en toeslagfactor	65
Totalen	
Totale oppervlakte (ha) excl. speciale elementen	0,1300
Versterkingspunten	260
Balans versterkingsopgave en versterkingsmaatregelen	
Verliesfactor	
Totaal verliespunten	0,00
Totale oppervlakte	
Hectare	0,00
m²	0
Impactfactor	
Totaal impactpunten	171,00
Totale oppervlakte excl. windturbines	
Hectare	0,05
m²	500
Versterkingsopgave	
Totaal punten	171
Versterkingsmaatregelen	
Totaal versterkingspunten	260,00
Totale oppervlakte excl. speciale elementen	
Hectare	0,13
m²	1300
Balans	
Balans = versterkingsmaatregelen - versterkingsopgave =	89

Bijlage 2 Regels GO

Afdeling 2.6 Natuur en Landschap uit de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (Provincie Gelderland, 2023)

§ 2.6.1 Instructieregels bestemmingsplan bescherming Gelders natuurnetwerk

Artikel 2.39 (bescherming kwaliteit Gelders natuurnetwerk)

1. Voor zover een bestemmingplan van toepassing is op het Gelders natuurnetwerk wordt een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toegelaten als die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang als bedoeld in bijlage [Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone](#).
2. Er is geen sprake van nadelige gevolgen voor de oppervlakte als die in overeenstemming met paragraaf [2.6.2](#) worden gecompenseerd:
 1. buiten het Gelders natuurnetwerk; of
 2. in het Gelders natuurnetwerk op gronden die op de ambitiekaart bij het Natuurbeheerplan zijn aangeduid met code N00.01.

§ 2.6.5 Instructieregels bestemmingsplan Groene ontwikkelingszone

Artikel 2.52 (beschermen Groene ontwikkelingszone)

1. Voor zover een bestemmingsplan van toepassing is op locaties binnen de Groene ontwikkelingszone, laat het een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als uit onderzoek blijkt dat:
 1. de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in [bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone](#), per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en
 2. de samenhang niet verloren gaat.
2. Gedeputeerde Staten stellen regels vast om de versterking uit te werken.